

MAPA SEVERNÍ OBLOHY – LEDEN 2021

1. 1. ve 20.00 SEČ
15. 1. v 19.00 SEČ
30. 1. v 18.00 SEČ

Platí na celém území ČR

Police planet v mapce
vyneseny k 15. dni
v měsíci.

PLANETY

Merkur – ve druhé polovině měsíce večer nad jihozápadním obzorem

Venuše – počátkem měsíce ráno nízko nad jihovýchodem

Mars – v první polovině noci

Jupiter – počátkem měsíce nízko nad jihozápadem

Saturn – počátkem měsíce nízko nad jihozápadem

Uran – v první polovině noci v Beranu

Neptun – večer na jihozápadě ve Vodnáři

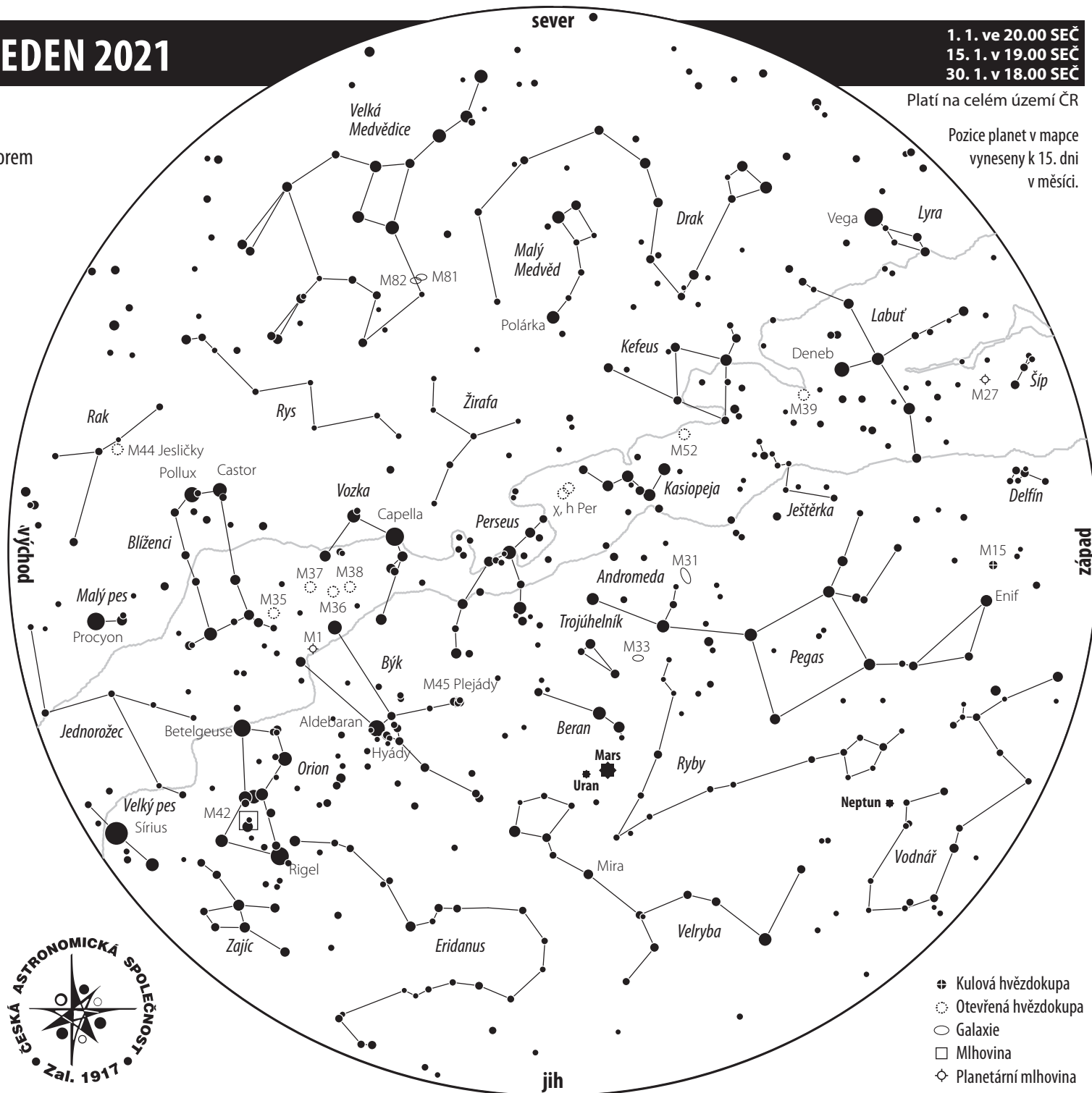
ZAJÍMAVOSTI NA OBLOZE

- Země v periheliu (nejblíže Slunci – 147,1 mil. km)
- Maximum meteorického roje Kvadrantid
- Měsíc v poslední čtvrti (09.37 UT)
- Měsíc v perigeu (nejblíže Zemi – 367 387 km)
- Merkur v konjunkci se Saturnem ($1,6^\circ$)
- Merkur v konjunkci s Jupiterem ($1,4^\circ$)
- Měsíc k konjunkci s Venuší ($1,9^\circ$)
- Měsíc v novu (05.00 UT)
- Měsíc v konjunkci s Merkurem ($3,2^\circ$)
- Měsíc v konjunkci s Neptunem ($5,0^\circ$)
- Mars v konjunkci s Uranem ($1,6^\circ$)
- Měsíc v první čtvrti (21.02 UT)
- Měsíc v konjunkci s Uranem ($3,9^\circ$) a Marsem ($5,5^\circ$)
- Měsíc v apogeu (nejdále od Země – 404 360 km)
- Planetka č. 15 Eunomia v opozici se Sluncem ($8,5^m$)
- Merkur v maximální východní elongaci (19° od Slunce)
- Saturn v konjunkci se Sluncem
- Planetka č. 14 Irene v opozici se Sluncem ($9,1^m$)
- Měsíc v úplňku (19.16 UT)
- Jupiter v konjunkci se Sluncem

Všechny časové údaje uvedeny ve Světovém čase (UT).

Středoevropský čas (SEČ) = UT+1 h

Aktuální mapky na následující měsíc naleznete volně ke stažení na www.astro.cz a www.udalosti.astronomy.cz

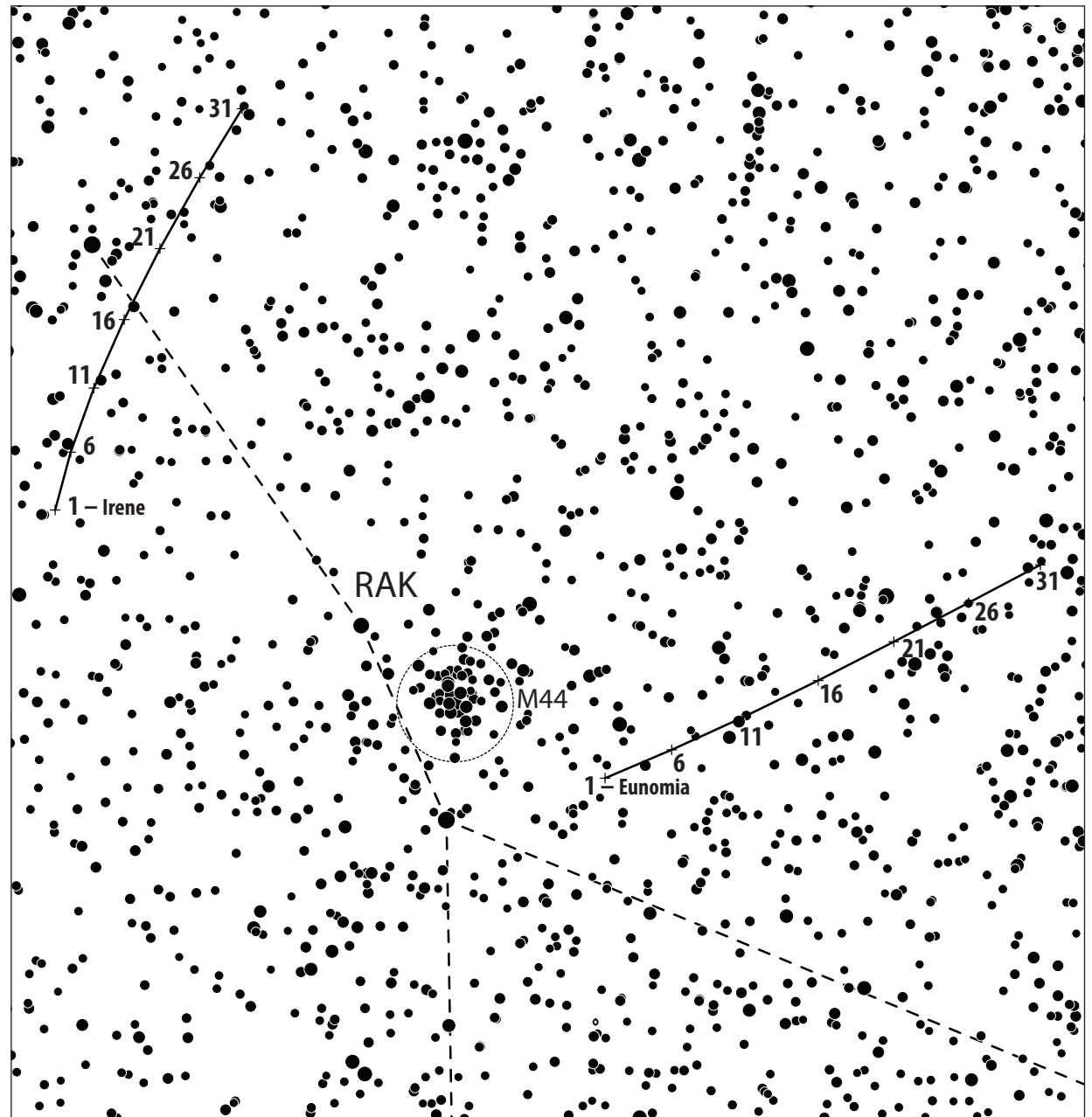
- ☉ Kulová hvězdokupa
- ☼ Otevřená hvězdokupa
- ☾ Galaxie
- ◻ Mlhovina
- ◊ Planetární mlhovina

MAPA SEVERNÍ OBLOHY – OBJEKTY A ÚKAZY PRO AMATÉRSKÁ POZOROVÁNÍ – LEDEN 2021

Do nového roku vstupujeme opět se zákazem nočního vycházení, nicméně v lednu viditelné planety spatříme i mimo „policejní hodinu“. Počátkem roku zahlédneme na večerní obloze nízko nad jihozápadem ještě **Jupiter** se **Saturnem**, kteří jsou po těsné konjunkci 21. 12. 2020 stále relativně blízko sebe. Zhruba od poloviny ledna zmizí ve sluneční záři, neboť se blíží do konjunkce se Sluncem. Saturn se do ní dostane 24. 1. a Jupiter o pár dní později 29. 1. Obě planety se opět objeví na ranní obloze v březnu. Prstence Saturnu se budou v průběhu roku pomalu „zavírat“ a sledujeme jejich severní stranu – pozorovatel na severní polokouli jej tudíž v nepřevracajícím dalekohledu vidí „shora“. Nejlepším obdobím pro teleskopické sledování těchto dvou planetárních obrů bude letos konec léta. Zvečera můžeme vidět i **Neptun** ve Vodnáři a v první polovině noci také **Mars** s **Uranem**, kteří budou 20. 1. ve vzájemné konjunkci. O den později 21. 1. bude Mars v konjunkci s Měsícem. Pozorovací podmínky Marsu se díky rostoucí deklinaci zhoršují jen pomalu – počátkem ledna je na konci občanského soumraku ve výšce 43° nad jihovýchodem, vrcholí kolem 18 hod. SEČ ve výšce 50° a zapadá až okolo 2. hodiny ranní. Bohužel se jeho úhlový průměr oproti říjnové opozici markantně zmenšil a v lednu klesne již pod 10“. Ve druhé polovině měsíce se objeví na večerní obloze i **Merkur**. Největší východní elongace (19° od Slunce) nastává 24. ledna. Jasnost Merkuru v tomto období postupně klesá z -0,9 mag v polovině ledna na +1,5 mag na začátku února. Tím toto období jeho viditelnosti také končí. Na ranní obloze bude počátkem ledna možné spatřit planetu **Venuši**. Ta se blíží do horní konjunkce se Sluncem a znovu se objeví jako Večernice až koncem června. Dne 11. 1. bude v konjunkci s Měsícem.

Výrazný bohatý meteorický roj **Kvadrantidy** má letos předpovězené maximum na pozdní odpoledne 3. ledna. Večer, kdy nebude rušit Měsíc, je radiant velmi nízko nad obzorem. Můžeme tedy očekávat, že spatříme dlouhé meteory létající od severu. Později vyjde Měsíc a bude výrazně rušit svým svitem, ale radiant bude výše. Meteory vylétují z míst již neexistujícího souhvězdí Quadrans Muralis (Zední kvadrant – odtud název roje). To se na obloze nacházelo nad hlavou Pastýře a bylo zavedeno francouzským astronomem Josephem Jérôme de Lalandem, který tak připomněl nástěnný čili zední kvadrant, dříve používaný k měření pozic hvězd.

Prvního ledna uplyne také 220 let od objevu trpasličí planety **Ceres**. Tuto první noc devatenáctého století se do zorného pole 7,5cm refraktoru italského profesora matematiky Giuseppe Piazzioho z Palerma dostal stelární objekt 8 mag vykazující vlastní pohyb. První člen pásu planetek mezi Marsem a Jupiterem tak byl odhalen. Ceresu v lednu sice také ještě můžeme spatřit, a to i silnějším triedrem jako hvězdičku 9,3 mag na večerní obloze ve Vodnáři nedaleko Neptunu, ale trochu jasnější budou dvě další planety s pořadovými čísly 14 a 15 – **Irene** a **Eunomia**, které jsou v lednu v opozici se Sluncem a obě snadno nalezneme malým dalekohledem či triedrem v souhvězdí Raka dle přiložené mapky.

Pozice planetek Irene a Eunomia v lednu 2021 vynesené po 5 dnech pro 0 hod. SEČ. Hvězdy do cca 9,5^m.